

Vetoamus vanhusasiainvaltuutetun viran perustamiseksi

Suomen Senioriliike ry ja muut tämän vetoamuksen allekirjoittaneet tahot esittävät, että maamme perustetaan valtakunnallinen vanhusasiainvaltuutetun virka jo vuoden 2014 budjetissa.

Asenteet yhteiskunnassa vanhoja ja iäkkäitä kohtaan näyttävät koventuneen. Julkisuudessa iäkkäistä puhutaan lähes pelkästään taakkana ja yhteiskuntaa vääristävänä huoltosuhteena. Syrjintä iän perusteella on valitettavan yleistä.

Suomen perustuslaissa säädetään, että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Syrjiminen on kielletty maamme lainsäädännössä, Euroopan Unionin ja Yhdistyneitten kansakuntien julkilausumissa ja ohjelmissa ja kansainvälisissä sopimuksissa, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut. Sukupolvien välinen tasa-arvo on mainittu myös pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmassa keskeisenä päämääränä.

Tästä huolimatta Suomen Senioriliike ry saa jatkuvasti eri puolilla maata kansalaispalautetta vanhusten huonosta hoidosta ja syrjinnästä.

Suomessa vastuu palvelujen järjestämisestä on säädetty kunnille. Suomalaisilla kunnilla on laaja itsehallinto. Nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä päätös yhteisten varojen käytöstä tehdään kunnassa ja valtio voi vain suositella, miten yhteiset varat pitäisi käyttää.

Kuntarakennetta ollaan parhaillaan uudistamassa. Tavoitteeksi on asetettu kuntien lukumäärän merkittävä vähentäminen. Myös valtionosuusjärjestelmä on uudistumassa.

Vanhuspalvelulaki tulee voimaan heinäkuun alussa 2013. Se asettaa kunnille velvoitteita vanhusten hyvästä hoidosta. Uuden lain myötä perustettavilla kuntien vanhusneuvostoilla tulee olemaan merkittävä rooli lain toteutuksen edistäjänä, seuraajana ja valvojana.

Valtakunnallisella tasolla tarvitaan valtuutettu, joka ottaa kantaa ja toimii asiantuntijana ikääntyneitä ja vanhuksia koskeissa asioissa. Tällainen virka on myös viesti kansalaisille, että ikääntyvät kansalaiset ovat tasa-arvoisessa asemassa muiden puolustuskyvyttömien ryhmien kanssa, esimerkiksi lapset, joita varten on oma valtuutettunsa.

Kansalaisten oikeuksien turvaamiseksi meille on jo perustettu useita valtuutettujen ja asiamiesten virkoja toimistoineen. Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii kuluttajasuoja-asiamies, sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä tasa-arvovaltuutettu ja lapsiasiainvaltuutettu. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kansalaisten oikeuksia valvoo tietosuojavaltuutettu ja valtioneuvoston yhteydessä vähemmistöjen oikeuksia vähemmistövaltuutettu.

Eläinsuojeluvaltuutetun viran perustamisesta sovittiin Kataisen hallitusohjelmassa ja vuoden 2013 budjetissa on määrärahat viran perustamiseen.

Vanhusten asioiden valvomiseen ehdotettua valtakunnallista vanhusasiamiestä on aiemmin vastustettu, ja tähän asti vain muutamissa kunnissa on toiminut kunnallisia vanhusasiamiehiä.

Vanhusten syrjintää ei saada loppumaan ilman valtakunnallista vanhusasiavaltuutettua.

Vanhusasiavaltuutettu pystyy vaikuttamaan yhteiskunnan asenteisiin puuttumalla syrjintätapauksiin ja siten vaikuttamaan ikäsyrjinnän vähentämiseen. Keskeisiä vanhusasiavaltuutetun tehtäviä olisivat kunnallisten vanhusneuvostojen toiminnan seuraaminen, vanhusten syrjinnän ehkäiseminen, seuranta ja raportointi sosiaali- ja terveystoimessa, asumis- ja liikenneratkaisuissa ja muissa yhteiskunnan palveluissa. Vanhusasiavaltuutetun tehtäväkenttään kuuluisi tärkeänä osana myös neuvonta ja ohjaus iäkkäiden ihmisoikeuksien puolustamisessa samalla tavoin kuin tasa-arvovaltuutettu toimii miesten ja naisten tasa-arvon toteuttamiseksi.

Helsingissä 23.4.2013

Suomen Senioriliike ry

Eeva Kainulainen

Jarmo Salminen

Kaarina Sarvilinna

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Nurmijärven vanhusneuvosto

Aulis Mäkinen

Puheenjohtaja

Porvoon vanhusneuvosto

Björn Sundqvist

Puheenjohtaja

Pro Kustaankartano ry

Aulis Mäkinen

Puheenjohtaja

Suomen Eläkeläisten Edunvalvontayhdistys SEDU ry

Liisa Sihvo

Puheenjohtaja

Vanhusten Hyvinvointi ry

Airi Airila

Puheenjohtaja

Marjatta Laitila

Varapuheenjohtaja